

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Verior sententia, quæ asserit prædictas propositiones esse
contradictorias, & affirmantem esse veram, negantem vero falsam, à
Scholasticis variè probatur. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

5.

mortalis; cum tamen suppositum eius sit omnino indiuiduum, ergo eodem pacto, quia natura singularis & indiuidua dei est in tribus suppositis, ratione diuersorum suppositorum poterunt contradictoria de illa enuntiari, vt, *Generat & non generat*, Contradictoria autem de Christo pronuntiat *Eulgentius lib. 3. ad Trasimundum cap. 6.* in principio his verbis, *Vere passus passioni non subiaceus, morte mortem non sentiens.*

Tertium argumentum.

Tertio sic probatur, Deus idem est, quod habens deitatem; sed hæc duæ propositiones, *Habens deitatem generat. Habens deitatem non generat*, sunt veræ, & solum sunt contradictoriæ, quia aliquid habens deitatem generat, & aliquid non generat: ergo illæ duæ, *Deus generat, Deus non generat*, similiter.

CAPVT III.

Verior sententia, quæ assertit prædictas propositiones esse contradictorias, & affirmantem esse veram, negantem vero falsam ab Scholasticis varie probatur.

6.

Go vero non solum existimo cum omnibus Scholasticis hanc propositionem, *Deus generat*, esse veram: sed etiam cum antiquioribus & grauioribus dico hanc esse falsam, *Deus non generat*. Ita docent *S. Tho. in hoc artic. ad 3. & in 1. distict. 4. q. 1. art. 2. ad 3. Bonau. quæst. 1. ad 3. Capreolus qu. 1. art. 2. Caiet. & recentiores theologi in hunc art. & Canariensis 3. parte comment. dubitat. 2.* Huius tamē propriam rationem reddere, videbitur difficile. Primum Bonau. inquit, nomen, *deus*, esse singulare, & ideo perinle esse præponere negationem dicendo, *Non Deus generat*, & illam postponere dicendo, *deus non generat*: illa autem propositio, *Non Deus generat*, est manifeste falsa; reuocet enim generationem à Deo in quouis supposito, ac si dicere possemus, *Nullus Deus generat*: ergo & illa erit falsa, *Deus non generat*. Huic tamen rationi obstat videntur, quæ superiori cap. ex Durando adducta sunt ad probandum nomen *deus*, non esse omnino singulare, quibus opus est satisficiamus.

S. Thom.
Bonauent.
Capreol.
Caiet.
Canar.

Alia ratio
probat.
D. Thom.

S. Tho. in hoc art. ad 3. aliam assignat rationem. Atque igitur in illa propositione, *Deus generat*, nomen, *Deus*, coactari ratione termini notionalis adiuncti ex parte prædicati, vt supponatur pro persona patris; in illa vero, *Deus non generat*, nihil addi, ratione cuius similis possit fieri restrictio, vt supponatur pro persona filij. Quocirca significari videtur ea propositione, naturæ diuinæ omnino repugnare, hoc est, in quouis supposito repugnare generationem; eo quod nomen, *Deus*, nulla facta determinatione supponitur pro natura. Quam rationem secutus Caiet. in hoc art. circa solutionem tertij respondens ad 1. & 2. Aureoli docet, nomen, *Deus*, in propositione negante supponi pro concreto indiuiduo deitatis, de quo superiori disp. diximus, id est, quæ esse falsam; qui significat, vt ait *S. Tho.* diuinæ naturæ minime conuenire generationem. Quibus videtur consentire *Capreolus in 1. dist. 4. quæst. 1. art. 2.* inquit enim in propositione negante supponi nomen, *deus*, pro re naturæ confuse, hoc est, pro supposito indistincto. Sed Caietanum plane sequitur *Scotus lib. 5. sumularum 3. parte cap. 2. lectione 4. notatione 3.*

Eadem ratio
ne videtur
Caiet.

7.

Capreol.

Scotus.

Rationem
Caiet. improbat
Canar.

Hanc Caiet. rationem multis improbat Canariensis, ex quibus hoc argumentum videtur efficax. Si nomen, *Deus*, in propositione affirman-

te supponeretur pro persona patris, & negante pro concreto indiuiduo deitatis, sequeretur non esse contradictorias propositiones, *Deus generat, Deus non generat*; eo quod non sunt de eodē, quod videtur absurdum. Et quidem sanctus *Thom. place* asseruit, contradictorias esse, & consensit Bonau. cum dixit, perinde esse præponere negationem, atque illam postponere; eo quod terminus sit omnino singularis: præposita autem negatione vere sit contradictio, aut certe sit contradictoria esset assignanda huic propositioni, *Deus generat*, deberet esse illa, *pater non generat*; quia *Deus* in affirmante supponitur pro patre. Quis autem dicat non posse nos eisdem terminis contradictoriam assignare? Aut contradictoriam huius, *Deus generat* necessario esse hanc *Pater non generat*? Aut quis neget, idem omnino esse, præponere, & postponere negationem huic termino, *deus* idem enim significamus, cum dicimus *Non Deus generat, & deus non generat*. Deinde non satis probat Caiet. cur nomen, *Deus*, in affirmante propositione determinetur ratione illius prædicati, generat, vt supponatur pro patre, & in negante non possit determinari à prædicato illi, *Non generat*, vt supponatur pro filio, & Spiritu sancto. Siquidem non minus conuenit soli filio, & Spiritui sancto non generare, quam soli patri generare.

Sed audiamus rationem Caiet. in affirmante (inquit) ideo restringitur nomen *Deus*, ratione illius prædicati, vt supponatur pro solo patre: quia soli patri conuenit generare: at vero, *Non generat*, non soli filio & Spiritui sancto conuenit; sed etiam essentia, atque ideo determinari non potest nomen, *Deus*, à tali prædicato, vt pro filio, & Spiritu sancto solum supponatur. Verum cum non generare solum conueniat essentie abstracte non autem concrete significare: nam essentia diuina concrete potius dicitur generare, hoc est, *Deus*, seu indiuiduum deitatis, vt infra ex eodem Caietano probabitur; efficitur, vt in ea propositione, *deus non generat*, prædicatum illud, *non generat*, determinare possit subiectum, *deus*, vt supponatur pro filio & Spiritu sancto, quibus solis conuenit non generare.

Tum etiam prædicatum illud, *Non generat*, conuenit naturæ diuinæ concrete significare, conuenitque propositionem illam esse veram, *Deus non generat*, si subiectum, *Deus* supponatur pro concreto indiuiduo deitatis, cuius oppositum docuit Caiet. vel dicendum est nomen, *deus*, in ea propositione negante nec pro indiuiduo deitatis, nec pro filio & Spiritu sancto, sed pro persona patris supponi; quia pro alio non potest: cur autem dicemus potius pro Patre, quam pro filio, & Spiritu sancto supponi? At hæc cum vere dicamus, *Deus est genitus, Deus est genitus*, si ingenuus accipiamur notionaliter pro Patris proprietate, reddenda adhuc ratio est, quare non liceat dicere, *Deus generat, Deus non generat*, cum idem videatur esse generare & non generare, quod genitus & ingenuus.

Demum Canariensis ita interpretatur mentem Doctoris sancti: vt in vtraque propositione non pro persona patris, sed pro persona filij, id est, pro vere sit contradictio de eodem, in qua affirmantem esse veram, negantem autem sit falsa: colligit autem ex eo quod in solutione 3. dixit in negante nullum esse terminum, ratione cuius determinari possit nomen.

Deus, ut supponatur pro persona filij: non dixit S. Thom. (inquit Canariensis) pro persona Patris, quia non contendeat excludere nomen, *Deus*, a suppositione pro illa, sed pro sola persona filij. Hoc autem sibi suadet Canariensis, quia negare non possumus duas illas propositiones contradictorias esse, ut fatetur S. Thom. & alij supra allegati: sed in affirmante nomen *Deus*, supponitur pro persona Patris: ergo etiam in negante, quia sunt de eodem subiecto.

Hæc tamen ratio, & doctrina Canariensis mihi non satis probatur: nam licet terminus communis in affirmante, & vera propositione determinari posset, ut pro aliquo singulari supponeretur: ut si diceremus, *aliquis homo currit*, subiectum, homo, determinari posset pro Petro currente: tamen in propositione negante, ut, *homo non currit*, fieri nequit, ut pro eodem singulari, pro quo in affirmante supponebatur, determinetur: qui enim dicit, homo non currit, non determinat eum, qui currit; sed vage hunc, aut alium; ergo similiter quamvis terminus, *Deus*, quodammodo communis personis in affirmante determinaretur pro Patre generante, addito illo prædicato: fieri tamen non potest ut in negante pro eodem determinetur, sed ex se indiscriminatim ponatur pro Patre, vel alia persona. Et sane hanc interpretationem, quam adhibet Canariensis, textui S. Thom. non esse secundum illius mentem, inferius apparebit.

CAPUT IV.

Ad eam sententiam optima ratione ostenditur.

10. Ceterum, ut ostendamus tam veritatem illius propositionis, *Deus generat*, quam falsitatem illius, *Deus non generat*, prius videndum est, pro quo supponatur nomen, *Deus*, in utraque propositione, & ad id definitio suppositionis præmittenda. Est autem suppositio, ut Petrus Hispanus in summis tradit acceptio termini pro aliquo, de quo vera est propositio. Alij Logici sic definiunt, supponi terminum in propositione pro re aliqua nihil aliud est, quam terminum poni in propositione, & rem, quam significat, esse, sicut propositionis copula denotat. Nam si terminus ponatur pro re, quæ non est, dicunt vere non supponi: quare multi Logici putant in hac propositione, *homo disputat*, disputante Petro subiectum, *homo*, supponi pro Petro, ratione cuius vera est enuntiatio. Et hoc pacto docent latius patere significationem nominis, quam suppositio: quia significatio omnia comprehendit, quæ ipsa voce iuxta suam impositionem denotari consueverunt: at suppositio est determinata significatio pro eare duntaxat, ratione cuius enuntiatio est vera.

11. Verum cum hæc sit natura vocum, ut conceptibus & rebus substituantur, existimo nihil aliud esse suppositionem nominis, quam subrogationem illius loco rei: hæc autem idem est, quod significatio, ut enim præsentem rem faciamus audienti, quam mente concipimus, vocem supponimus. Quare mea quidem sententia, ita late patet significatio nominis, imo idem omnino est, atque suppositio. Quo fit, ut in prædicta propositione, *homo disputat*, solo Petro disputante, non pro Petro, sed pro conceptu hominis vage & indefinite supponatur. Nam quamvis in solo Petro vera sit pro-

positio, ipsa tamen vox æque ipsum, atque alium significat, & de hoc homine vel illo indiscriminatim id enunciat, cum tamen ad illius veritatem propositionis sufficiat Petrum disputare.

Ex hac notatione facile colligitur, pro quo nomen, *Deus*, in utraque illa propositione supponatur: pro eo namque supponitur, quod significat: cumque nomen, *Deus*, ex se sign. f. c. concretum individuum deitatis, sicut explicatum est dispositione præcedenti, illudque sit ipsa divina natura directe significata cum connotatione personæ indiscriminate & uniuersim, fit, ut in illis duabus propositionibus nomen, *Deus*, supponatur pro illo individuo directe, connotando personam consue. Quare de illo affirmare generationem, erit verum: negare autem, erit falsum; & in hac affirmatione & negatione vere erit contradictio. Hoc pacto non est necesse asserere nomen, *Deus*, in affirmante propositione supponi pro persona Patris, sed pro concreto, connotata aliqua persona vage: tamen ratione vnius determinate, scilicet Patris, vera reddatur propositio. Quare autem negans sit falsa, nomine illo, *Deus*, supposito pro concreto illo, paulo post dicemus.

12. Hæc nostra sententia est, Scoti in 1. dist. 7. qu. 1. S. Scot. quia autem: ubi asserit, nomen, *Deus*, in affirmante propositione supponi pro individuo illo concreto deitatis. Concordat enim Caiet. in art. seq. circa solutionem 3. cum ait, posse supponi nomen, *Deus*, hoc modo in affirmante propositione; tamen si etiam dicat posse supponi pro persona Patris: sed hoc posteriori modo absque dubio non accipit Caiet. suppositionem pro tota significatione nominis absolute, sed pro ea parte solum, qua vera redditur propositio, quod non negamus; nec dissentit S. Tho. locis allegatis: nam in hoc art. in solutione 3. ideo asserit, hanc propositionem esse falsam, *Deus non generat*, quia negatione illa remouet generationem à divina natura in quacunque persona: quod alia ratione verum non est, nisi quia *Deus* concrete, connotat personas vage, & directe significat naturam. Quare qui Deo negat generationem, divinæ naturæ, in quavis persona eam negat. Neque obstat quod ait de eodem nomine, *Deus*, in corpore articuli, in affirmante propositione supponi pro Patre, accipit enim suppositionem hoc loco non pro tota nominis significatione, sed pro ea parte, qua redditur vera propositio. Si vero de significatione esset sermo, non negaret sanctus Doctor, idem significare hoc nomen in affirmante, quod in negante propositione, naturam videlicet diuinam concrete connotando personas indefinite. Cum enim concedat eas esse contradictorias propositiones, fateatur necesse est, in utraq; nomen, *Deus*, id significare: alioquin non esset de eodem affirmatio & negatio; quæ nec illarum propositiones contradictorias vim habere possent. Idem existimo de Bonau. & aliis allegatis in 1. cap. cum asserunt, in propositione, ubi prædicatur terminus notionalis, nomen, *Deus*, supponi pro persona. Cum quibus sentit author commentarj in lib. Boethij de Trinit. apud Bedam in 8. to. columna 1115. loquitur enim de suppositione nominis pro ea parte duntaxat, qua redditur vera propositio, cum tamen propositio latius pateat.

Iam vero duplici ratione probatur, quarum altera est, aut nomen *Deus*, ex hac sua impositione significat naturam in supposito, directe quidem natu-

Coment.
Boethij. de
Trinitate.